

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf. II. 20.328/2008/4. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla az előbb Dr. Bajánházi István ügyvéd, majd Dr. Takács László ügyvéd által képviselt, ezt követően személyesen eljáró, a fellebbezési eljárásban Dr. Nagy Dezső ügyvéd (Szerencs, Rákóczi u. 38.) által képviselt felperes neve címe lakos felperesnek, a Dr. Cserba Lajos ügyvéd (Miskolc, Kis-Hunyad u. 33.) által képviselt Szerencs Város Polgármesteri Hivatala (Szerencs, Rákóczi u. 89.) alperes ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 23. P. 22 505/2007/7. számú ítélete ellen a felperes által 16. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 50 000 (Ötvenezer) forint fellebbezési eljárási költséget, és térítsen meg az államnak külön felhívásra 120 300 (Egyszázhuszezer-háromszáz) forint le nem rótt illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Szerencs Város Jegyzője, mint elsőfokú szabálysértési hatóság 2003. április 10-én kelt 31/2003. számú határozatában önkormányzati rendelet megsértése szabálysértés elkövetése miatt 5 000 (Ötezer) forint pénzbírsággal sújtotta a felperest. A határozatban tájékoztatta arról, hogy a pénzbírságot 30 napon belül illetékbélyegben kell leróni, s amennyiben e kötelezettségének az eljárás alá vont nem tesz eleget és a pénzbírság közvetlen letiltással sem hajtható be, a szabálysértési hatóság elrendeli a tartozás adó módjára történő behajtását. Ha erre nincs lehetőség, vagy az aránytalanul hosszú idővel járna, a pénzbírságot egy nap közérdekű munkára kell átváltoztatni. Ha ehhez az eljárás alá vont személy nem járul hozzá, vagy a közérdekű munkavégzés feltételei nem állnak

fenn, a pénzbírságot két nap elzárásra kell átváltoztatni. Tájékoztatást tartalmazott a határozat arról, hogy annak bírósági felülvizsgálatát a közléstől számított 8 napon belül az eljárás alá vont személy törvényes képviselője vagy védője a végrehajtásra halasztó hatályú kifogás előterjesztésével kérheti. A kifogást a szabálysértési hatóságnál kell benyújtani.

E határozatot a felperes 2003. április 10-én vette át.

Ezt követően a felperes személyesen felkereste a jegyzőt és közölte vele, hogy a határozat alaptalan, ilyet neki ne küldjön, mert beperli az önkormányzatot.

2003. július 17-én a szabálysértési hatóság értesítette a felperest, hogy a pénzbírságot kiszabó határozata 2003. április 25-én jogerőre emelkedett, s ismételten felszólította, hogy 8 napon belül a megküldött válasz-levelezőlapra a bírság összegét illetékbélyegben rója le. A felperes a felszólításnak nem tett eleget.

Az adók módjára történő behajtás eredményre nem vezetett, közérdekű munkavégzésére Szerencs város közigazgatási területén nem volt lehetőség, ezért az alperes kérte, hogy a Szerencsi Városi Bíróság elzárásra változtassa át a kiszabott pénzbírságot.

2004. november 15-én a Szerencsi Városi Bíróság Sza. 721/2004/2. számú határozatával két nap büntetés-végrehajtási intézetben letöltendő elzárásra változtatta át a pénzbírságot.

Az elsőfokú szabálysértési hatóság 2004. december 31-én kelt határozatában felhívta a felperest, hogy 2005. január 17-én 8 órakor jelenjen meg az elzárás letöltésére a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben. Tájékoztatta arról, hogy ha ezt elmulasztja, elővezetés elrendelésére kerül sor. E határozatot a felperes 2005. január 10-én vette át.

2005. január 17-én a felperes fia postai feladóvevényen 5 000 Ft-ot az alperes számlájára befizetett anélkül, hogy megjelölte volna, hogy ezt milyen jogcímen teszi.

2005. február 21-én a ... Rendőrkapitányság az elővezetés foganatosítása érdekében intézkedett, azonban az elővezetésre nem került sor, mert a felperes felmutatta a pénzbírság befizetésére vonatkozó csekkjét.

A felperes módosított keresetében közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése címén 5 000 Ft vagyoni, és 2 000 000 Ft nem vagyoni kára megtérítését kérte az alperestől, e tőkeösszegek kamataival és a perköltséggel együtt. Arra hivatkozott, hogy az alperes jogszerűtlenül bírságolta őt meg, jogszerűtlen volt az erről szóló határozatban kiszabott pénzbírság elzárásra való átváltoztatása, és jogsértés történt akkor is, amikor a bírság kifizetését követően az elővezetés elrendelésének visszavonása érdekében a jegyző nem intézkedett. Előadta, hogy az ellene folytatott eljárásról nagy nyilvánosság szerzett tudomást, részben az Új Hírnök című közéleti hetilapban megjelent cikkből, s ez személyének megítélését hátrányosan befolyásolta. Vagyoni káraként a kiszabott bírság

összegét, nem vagyoni káraként a fentiek miatt személyiségi jogait ért sérelem kompenzálását kérte.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes költségben való marasztalását kérte, vitatva mind a kereset jogalapját, mind annak összepszerűségét.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította, kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 120 000 Ft perköltséget, és térítsen meg az államnak 360 000 Ft eljárási illetéket. Kifejtette, hogy a felperes igényét a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdése és 339. §-a (1) bekezdése alapján kell elbírálni. A kártérítési felelősség általános szabályai alapján vizsgálva a felperes keresetét, akként foglalt állást, hogy az alperes jogellenes magatartást nem tanúsított, ennek hiányában kártérítési felelőssége nem állapítható meg, s így nem szükséges a kár összepszerűségének és az okozati összefüggésnek a vizsgálata sem. A Ptk. 84. §-ára alapított személyiségi jogsértéssel okozott kártérítési igénnyel kapcsolatban pedig rámutatott, hogy az alperes törvényes eljárás keretében hozta meg a felperest bírságoló határozatát, abban sértő, valótlan tény nem állított, s az a körülmény, hogy erről nagy nyilvánosság tudomást szerzett, nem valósítja meg a felperes személyiségi jogainak alperes által történő megsértését.

Az ítélettel szemben a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben kérte a megyei bíróság ítéletének megváltoztatását, az alperes módosított keresete szerinti marasztalását, és kötelezését a perköltség viselésére. Fenntartotta az elsőfokú eljárásban kifejtett álláspontját, hangsúlyozva, hogy az alperes jogellenesen járt el. Részletesen taglalta, hogy a szabálysértési hatóság egyes bizonyítékokat álláspontja szerint törvénytelenül vett figyelembe, másokat nem szerzett be, tényállás tisztázási kötelezettségének nem tett eleget. Állította, hogy szabálysértést követett el az alperes akkor, amikor nem vett fel jegyzőkönyvet az általa a szabálysértési határozat kézhezvételét követően a jegyzőnél szóban előterjesztett panaszáról. Kifogásolta, hogy a bíróság az ítéletet úgy hozta meg, hogy konkrét bizonyítást nem folytatott le arról, hogy a kártérítés jogalapja megállapítása esetén milyen összegű kártérítés illetné meg őt.

Az alperes ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntést hozott, ám annak jogi indokolását az ítéletábra az alábbiak szerint helyesbíti, illetve pontosítja:

A felperes államigazgatási jogkörben okozott kárigényt kívánt érvényesíteni.

A Ptk. 349. § (1) bekezdése szerint államigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőséget igénybe vette.

A Ptk. 339. §-a (1) bekezdése kimondja, hogy aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

Az államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésének feltételei tehát a Ptk. 339. § (1) bekezdésében megfogalmazott általános (jogellenes magatartás, az államigazgatási tevékenységgel összefüggő kár, a kettő közötti okozati összefüggés, a vétkesség), illetve a 349. § (1) bekezdésében írt speciális (a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetve a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket a károsult igénybe vette) elemek.

E konjunktív tényállási elemek közül a bíróságnak elsődlegesen a speciális feltételek fennállását kellett vizsgálnia.

A Ptk. 349. §-ának (1) bekezdésében megjelölt rendes jogorvoslat kötelező igénybe vételének - a kárfelelősség szempontjából - az a fő rendeltetése, hogy a károsult az adott típusú közhatalmi eljárás keretében kísérelje meg kárának az elhárítását. (EBH. 2004. évi 1121. jogeset.)

A szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (Sztv.) 88. § (1) bekezdése szerint a pénzbírság kiszabását megállapító határozattal szemben az eljárás alá vont személy, törvényes képviselője, vagy védője a marasztaló határozatot hozó szabálysértési hatóságnál a határozat közlésétől számított 8 napon belül kifogást nyújthat be. A 89. § (1) bekezdése kimondja, hogy a kifogás alapján a szabálysértési hatóság a határozatát visszavonhatja, vagy - a kifogást tevő javára - módosíthatja. A (2) bekezdés akként szól, hogy amennyiben a szabálysértési hatóság a kifogással támadott határozatát nem módosítja, illetőleg nem vonja vissza, továbbá az eljárás alá vont személy javára módosított határozat ellen ismételt kifogást terjesztenek elő, az iratokat a szabálysértési hatóság az illetékes helyi bírósághoz teszi át.

A törvény általános indokolása szerint „amennyiben az eljárás alá vont személy nem ért egyet a közigazgatási határozattal, a törvény szerint halasztó hatályú kifogást nyújthat be, amelynek alapján a szabálysértési hatóságnak - egyezően a korábbi szabályozással - módjában áll önrevíziót gyakorolni, tehát visszavonni vagy a kifogást tevő javára módosítani a határozatot. A szabálysértési hatóság határozata ellen az eljárás alá vont személy - az ún. kifogás útján - bírósághoz fordulhat. A törvény 88-90. §-ához fűzött magyarázat egyebek mellett úgy szól, hogy „a kifogás funkcióját tekintve a tény-és jogkérdés megtámadására egyaránt alkalmas halasztó hatályú rendes jogorvoslati eszköz...”.

Mindezekből következően az alperes határozatával szemben benyújtható kifogás rendes jogorvoslatnak minősül.

Megjegyzi az ítéletábra, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében taglalt panasz az Sztv. 86. § (1) bekezdése értelmében a szabálysértési hatóságnak a 79-81. §-a, továbbá 84. §-a

alapján hozott határozatával, és nem a pénzbírságot kiszabó határozatával szemben igénybe vehető jogorvoslat.

Nem vitás a perben, hogy a felperes a pénzbírság kiszabásáról szóló határozat ellen - kellő tájékoztatás ellenére - nem nyújtott be kifogást. A jogszabály (s azzal összhangban az alperes határozata) szó használata - „nyújthat be” - nem hagy kétséget afelől, hogy a jogorvoslati kérelmet írásban kellett volna benyújtani, azt nem pótolják - a fellebbezés fejtegetésével ellentétben - a felperes jegyző felé intézett szavai.

Hiányzik tehát az az elengedhetetlen feltétel (a rendes jogorvoslati lehetőség igénybevétele), amelynek megléte - egyebek mellett - az alperes kártérítési felelősségének megállapításához szükséges. Az államigazgatási szerv kártérítési felelősségének megállapításához szükséges tényállási elemek konjunktívák, azaz akár csak egynek a hiánya is kizárja a kártérítési felelősség megállapíthatóságát, s ez esetben - ahogyan az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást - nincs szükség a további tényállási elemek, így a kárösszeg vizsgálatára sem.

Hangsúlyozza továbbá az ítéletábra, hogy a kártérítési per nem jelent újabb jogorvoslati fórumot a szabálysértési eljárásban, nincs lehetőség arra, hogy a kártérítési perben eljáró bíróság a szabálysértési eljárást mintegy felülbírálja, az annak során beszerzett bizonyítékokat értékelje, minősítse, mindössze - a jogellenesség körében - azt vizsgálhatja, hogy a szabálysértési hatóság eljárása során követett-e el olyan kirívóan súlyos jogszabálysértést, mely kártérítési felelőssége megállapításához elengedhetetlen.

Mindezekre figyelemmel az ítéletábra az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperes a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján köteles az alperes részére perköltséget fizetni, e címen az ítéletábra az alperes képviselőjének munkadíját állapította meg a 32/2003. (VIII. 22.) IM. sz. rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján.

Az ügy tárgyi illeték-feljegyzési jogos volta folytán le nem rótt fellebbezési illetéket az alaptalanul fellebbező felperes köteles az állam javára megtéríteni a Pp. 78. § (1) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM. sz. rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján.

Az ítéletábra a fellebbezést a Pp. 256/A § (1) bekezdésének f) pontja alapján bírálta el tárgyaláson kívül.

D e b r e c e n, 2008. július hó 9.

Dr. Csiki Péter sk. a tanács elnöke, Dr. Veszprémy Zoltán sk. előadó bíró, Szabóné dr. Bélteky Erzsébet sk. bíró

A kiadmány hitelül:

kiadó